

CIUTADANS

Un llibre recorre els llocs, els oficis i els locals de la Barcelona nocturna del passat

La ciutat de la nit sense fi

JOSEP M. SAGARRA PLANA / AFB / EDITORIAL EFADÓS

Records de la nit. A la dreta, un dels exclusius banquets de l'hotel Ritz. A sota, dones al cabaret Hollywood esperant que els clients les treguin a ballar. Al costat, els serenos, un ofici que s'ha extingit

vol gust; com el cinema va irrompre amb força a la ciutat, permetent a un públic heterogeni somiar amb aventures exòtiques, galants i belleses de Hollywood; com van triomfar els cabarets, els cafès concert i els quioscos de begudes; els locals per ballar i aquells en què la mercaderia era el sexe.

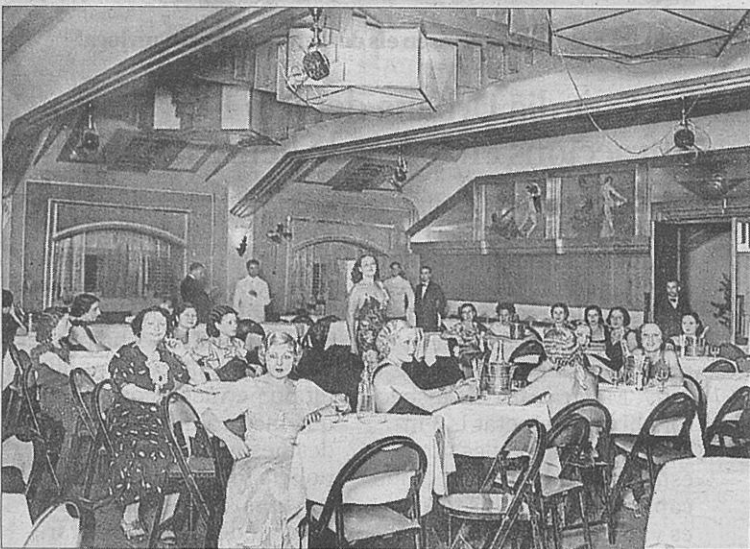
A Barcelona, la nit era classista, com en els exclusius banquets de l'hotel Ritz o els distingits sopars a La Rosaleda; o sòrdida, com en els prostíbuls i les tavernes del barri xino. I sobretot barreja en llocs com La Criolla, on anava la gent d'upa i la gent de mala vida; uns buscant una dosi de *canalleo* i d'altres perseguint impregnar-se del que passava de la Gran Via cap amunt. També és balls elegants, com els de la Maison Dorée, i noies disposades a ballar amb qualsevol client en cabarets i balls taxi, on es compraven números per accedir amb companyia a la pista.

Per les pàgines del llibre hi desfilen fantasmes del passat, com el cinema Kursaal, la sala Olympia (on s'organitzaven des de vetllades musicals fins a circ i combats de boxa), i el teatre Talía, després Martínez Soria i ara un solar. També ens adonem de

La nit és un trànsit entre la memòria i la fantasia en què els locals neixen i desapareixen

passats esplendorosos, com el de l'Arnau, ara una ruïna decadent, i el Cafè Espanyol, la terrassa del qual no és ni l'ombra del que va ser. I s'homenatja tots aquells que converteixen la nit en un espai per a tothom: forners, cambriers, personal de neteja, taxistes, cuiners, i es recorda algun ofici ja desaparegut, com el de sereno.

En la nit hi ha milionaris, truans, *pijos*, presumits, perdularis, dones de mala nota i individus sense cap; hi ha artistes, bàrmanes, periodistes i homes de negocis. La nit és un trànsit continu entre la memòria i la fantasia; s'acaba quan surt el sol, de la mateixa manera que la biografia de llocs i locals es va esvaïnt amb els anys evaporant-se en la boirina del record. No es pot proclamar que qualsevol temps passat va ser millor: tots tenen el seu present. Però sempre queda la memòria del periodista i del fotògraf. El cap sioux Cavall Boig va matar el general Custer, però mai es va atrevir a enfrontar-se a una càmera fotogràfica: tenia por del seu encanteri. Però gràcies a aquesta màgia i a la ploma de l'escriptor avui podem rememorar la Barcelona nocturna. Canvien els gustos, canvia la gent, canvia la manera de divertir-se, però encara viu la Barcelona de la nit sense fi. ●

JOSEP M. SAGARRA PLANA / AFB / EDITORIAL EFADÓS

SANTIAGO TARÍN
Barcelona

Els primers reporters gràfics que van crear les praderies explicaven que els sioux no es deixaven fer fotos perquè creien que les càmeres els robaven l'ànima. Els indis pressentien que aquelles màquines eren màgiques, i tenien raó. Una foto no és la reproducció immòbil d'un segon: capta l'essència de llocs, moments i persones. En les instantànies queden les mirades, els gestos, i fins i tot es pot aventurar què faran els que hi queden retrats. Ara, el llibre *Barcelona nocturna* reuneix 239 fotos i els seus textos per explicar l'esperit de la Barcelona que apareix quan s'amaga el sol, la ciutat de la nit sense fi.

Lluís Permanyer retrata a *Barcelona nocturna* les hores de

la reina penombra. Arrenca els anys en què Europa era un camp de batalla amb la Primera Guerra Mundial i arriba fins a l'època del franquisme. Els textos descriuen escenes, persones, llocs que perduren i d'altres que han desaparegut, i oficis extingits, tots units en la nit.

L'obra comença amb una innovació tecnològica que va canviar el paisatge: la il·luminació elèctrica, que va irrompre a la ciutat els anys vint del segle passat i que va aportar una visió totalment diferent de, per exemple, el port o la Rambla, i que va realçar monuments com el Palau de la Música i l'arc de Triomf. Aquest avenç va arribar al seu èxtasi amb l'Exposició Internacional del 29, i va convertir en icones les fonts de Buïgas i el Palau Nacional.

La nit és luxe i misèria, és clàssica i mestissa, és diversió i patiment. I de vegades, tot alhora. La

AUTOR DESCONEGUT / AFB / EDITORIAL EFADÓS

nit és el glamur del Liceu i la prostitució més vil, és el teatre intel·lectual i el vodevil més esbojarrat, el ball més convencional i el més provocador. Tot això queda dibuixat en aquesta obra, una joietta de l'orfebre de la crò-

nica ciutadana barcelonina, de Lluís Permanyer.

A *Barcelona nocturna* veiem com al Liceu no només s'hi anava a escoltar àries, sinó a passejar l'elegància; com el Paral·lel va concitar diversions per a qualse-